

LOKALNI PROGRAM KULTURE
OBČINE LAŠKO
ZA OBDOBJE 2022 - 2025

Laško, 2022

Vsebina

1	UVOD.....	3
2	ANALIZA STANJA	5
2.1	Financiranje kulture iz občinskega proračuna.....	5
2.2	Ljubiteljska kulturna dejavnost.....	6
2.3	Javni zavodi na področju kulture	6
2.3.1	Knjižnica Laško	6
2.3.2	STIK Laško	8
2.4	Ostali akterji na področju kulture	9
2.4.1	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti OI Laško	9
2.4.1	Zveza kulturnih društev občine Laško »MOŽNAR«.....	11
2.4.2	Zavod ODON	13
2.5	Javna infrastruktura na področju kulture	13
2.6	Kulturna dediščina	13
3	RAZVOJNE STRATEGIJE LJUBITELJSKE KULTURE IN JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU KULTURE.....	15
3.1	Ljubiteljska kulturna dejavnost.....	15
3.2	Knjižnica Laško.....	16
3.3	STIK Laško.....	18
4	JAVNI INTERES NA PODROČJU KULTURE IN SMERNICE KULTURNE POLITIKE 20	
4.1	Uresničevanje javnega interesa za kulturo	20
4.2	Splošni cilji kulturne politike in ukrepi	20
4.3	Financiranje kulturnih dejavnosti	21
5	LETNO NAČRTOVANJE IN POROČANJE	23

1 UVOD

Lokalni program kulture Občine Laško je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike v obdobju 2022-2025.

Pravna podlaga za sprejem lokalnega programa je 14. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/2007-UPB1, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 111/2013, 68/2016, 61/2017, 21/2018 – ZNOrg in 3/2022 – ZDeb), ki določa, da lokalna skupnost določi svoj lokalni program razvoja kulturne dejavnosti. Predlagatelj lokalnega programa kulture je župan Občine Laško, Franc Zdošek, sprejme pa ga Občinski svet Občine Laško.

Lokalni program za kulturo je temeljni programski in izvedbeni dokument, ki postavlja prioritete občinske kulturne politike v naslednjem štiriletnem obdobju. Dokument opredeljuje prioritete na področja kulture, postavlja cilje in ukrepe za doseg ciljev, načrtuje investicije v javno infrastrukturo na področju kulture, določa čas za njihovo uresničitev ter kazalce, po katerih se bo merilo njihovo doseganje.

Splošni cilji Lokalnega programa za kulturo Občine Laško so :

- skrb za ohranjanje in razvoj slovenskega jezika,
- dostop do pisne dediščine domačih in tujih ustvarjalcev,
- zagotavljanje dostopnosti kulturnih dobrin in pogojev za ustvarjalnost,
- spodbujanje razvoja ljubiteljskih kulturnih dejavnosti,
- omogočanje prisotnosti in enakovredne zastopanosti profesionalne kulturne dejavnosti na akademskem nivoju,
- integriranje kulturne vzgoje v procese izobraževanja,
- spodbujanje kulturne raznolikosti,
- spodbujanje specifičnih kulturnih projektov,
- spodbujanje domoljubja.

Nacionalni program za kulturo izpostavlja izjemen potencial povezovanja kulture in gospodarstva. To povezovanje razume kot generator rasti in razvoja, seveda ob sočasni podpori in vključevanju lokalnih skupnosti. Ker bo zaradi zaostrene javnofinančne situacije v Republiki Sloveniji v prihodnje težko zagotavljati dodatna proračunska sredstva za širjenje in dvig kvalitete kulturnih vsebin, bodo za uresničevanje ambicioznejših ciljev potrebna tudi sredstva iz proračuna EU. Za uspešnost pri črpanju evropskih sredstev pa je pomembno **razumevanje, da postopki priprave in izvedbe evropskih projektov terjajo ustrezno pripravo in vzpostavljene okoliščine, ki omogočajo večletno in stabilno celovito projektno načrtovanje in medsektorsko povezovanje.**

Temeljni cilji Lokalnega programa kulture Občine Laško so:

- nadgrajevanje kulturnega življenja v občini, širjenje ustvarjalnosti, povezovanje kulture z gospodarstvom, izobraževanjem, športom in turizmom ter razvijanje prepoznavnosti Občine Laško skozi kulturno dejavnost;
- dostopnost kulturnih dobrin ne sme biti pogojena geografsko ali s socialnim statusom posameznika. Kultura mora biti dosegljiva najširšemu krogu uporabnikov;
- razvijanje profesionalne in ljubiteljske kulturne dejavnosti je ena izmed prioritet kulturne politike v občini Laško. Ustvarjalcem in kulturnim društvom v lokalnem okolju je potrebno zagotoviti spodbudne pogoje za delo, sodelovanje s strokovnimi kadri in različne oblikovanje izobraževanja.

V praksi pa njegovo uresničevanje pomeni konkretizirane postopke kot so:

1. ohranjanje oz. širjenje kulturnih dogodkov, po katerih je Laško prepoznavno,
2. razvoj in povezovanje ljubiteljske in profesionalne kulturne dejavnosti,
3. povezovanje in medsebojno usklajevanje različnih akterjev pri izvajanju kulturne dejavnosti,
4. pripravo javnih razpisov in javnih pozivov, ki bodo spodbujali razvoj v tem dokumentu opredeljenih posebnih projektov na vseh področjih kulturne dejavnosti,
5. nadaljevanje postopkov za razglasitev kulturnih spomenikov na državni in lokalni ravni in skrb za kulturno dediščino (materialno in nesnovno živo dediščino),
6. sodelovanje s strokovnimi službami RS za varstvo kulturne in naravne dediščine in s priznanimi strokovnjaki posameznih področij,
7. postopno uvajanje kulturnega turizma – navezava z gospodarskimi subjekti v občini.

Želimo, da kultura v občini Laško seže na vsa področja družbenega življenja, razvija in sprejema nove programe za čim širše ciljne skupine občanov.

2 ANALIZA STANJA

2.1 Financiranje kulture iz občinskega proračuna

Podatki v spodnji tabeli prikazujejo višino proračunskih sredstev za financiranje področja kulture v Občini Laško za obdobje 2018 – 2021.

Tabela 1: Višina proračunskih sredstev za področje kulture (EUR)

	2018	2019	2020	2021
Knjižničarstvo in založništvo	285.770,34	300.315,28	304.948,87	313.402,34
STIK- prireditve	50.785,92	67.000,00	49.933,67	43.507,73
STIK (Muzejska zbirka)	43.275,60	33.458,56	29.806,72	30.546,65
STIK	146.831,35	183.379,31	173.716,78	265.157,65
JSKD	13.000,00	13.000,00	8.500,00	11.500,00
Ljubiteljska dejavnost (KUD)	55.000,00	55.000,00	55.000,00	55.000,00
Bilten, občinsko glasilo	44.174,76	54.585,82	45.421,18	50.005,42
Sofinanciranje medijev	23.666,86	31.380,54	24.108,56	27.324,29
Sofinanciranje izdaje knjig	-	7.427,01	420,00	3.000,00
Sofinanciranje prireditev in projektov	33.930,00	33.696,00	15.084,33	13.884,64
Obnova sakralnih in kulturnih objektov	19.725,74	2.825,89	9.731,57	116.054,77
Vzdrževanje grobov žrtev vojne	1.500,00	1.494,55	1.497,01	758,43
Vzdrževanje in obnova kulturnih domov	13.963,48	23.151,44	13.771,62	0
Aškerčevina	5.383,01	5.707,10	6.755,81	6.674,17
Sredstva za kulturo SKUPAJ	737.007,06	812.421,50	738.696,12	936.816,09
Delež sredstev za kulturo	8,60 %	9,54 %	7,72 %	9,75 %
Proračun občine (primerna poraba)	8.571.595,00	8.519.327,00	9.568.585,00	9.612.100,00

2.2 Ljubiteljska kulturna dejavnost

Ljubiteljska kultura je vsebinsko gledano izredno heterogena, v nekaterih primerih sledi tradicionalnemu ljudskemu izročilu, drugič pa se približuje vrhunski kulturi ali se odraža kot del sodobne subkulture. Njeno temeljno poslanstvo je ohranjanje in oživljanje različnih zvrsti kulture, ohranjanje bazične kulturne identitete in soustvarjanje celovitega slovenskega kulturnega prostora. Prebivalcem omogoča kvalitetno preživljanje prostega časa, članom kulturnih društev pomaga pri aktivnem udejstvovanju in izobraževanju, s posebno skrbjo za perspektivne skupine in mlade talente, ki jih pripravlja za morebitno kasnejšo profesionalno pot v kulturi. S povezovanjem z različnimi kulturnimi ustanovami in centri ter povezovanjem različnih ljubiteljskih kulturnih društev omogoča prebivalcem pestro in zanimivo kulturno ponudbo, tako pasivno kot aktivno. S prireditvami in izobraževanjem viša kvaliteto vseh zvrsti umetnosti in neposredno spreminja miselnost o kulturi, predvsem vzgaja v spoštovanju do kulturnih dobrin, vedenju, da je za kulturno prireditev oziroma kulturno delovanje potrebno vložiti veliko dela, vztrajnosti in znanja. Vse naštetostvarja dodano vrednost okolja v katerem bivamo in pripomore k večji tolerantnosti do drugačnih in socialno slabše integriranih v našem okolju.

Kot podpora ljubiteljski kulturi na področju občine Laško deluje Območna izpostava Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. OI Laško pokriva dve občini in sicer Laško in Radeče v katerih deluje preko 33 kulturnih društev, v okviru katerih deluje še 25 sekcij. Zagotavlja strokovno in organizacijsko pomoč kulturnim društvom, organizira revije, srečanja in razstave ter dobro sodeluje tudi z Zvezo kulturnih društev občine Laško "Možnar", Knjižnico Laško in STIK-om Laško. V sodelovanju s kulturnimi društvi redno pripravlja kulturni program ob občinskih in drugih proslavah. Dobro sodelovanje je tudi z vzgojno izobraževalnimi ustanovami v občini, kjer se vsako leto pripravijo pregledna srečanja in revije za vrtčevske in osnovnošolske skupine za dejavnosti kot so folklorna in plesna dejavnost ter otroški in mladinski zbori.

Med skupinami, ki delujejo na OI Laško, je opaziti izjemen napredek pri pihalnih orkestrih, kar je nedvomno zasluga Glasbene šole Laško Radeče, kar pet takšnih zasedb deluje na tem področju, ki imajo v svojih sekcijah tako mažoretno kot tudi bobnarsko dejavnost. Naslednja dejavnost so zbori od mešanih, ženskih in moških zasedb, trenutno jih deluje 16, tri folklorne skupine, imamo tudi kar nekaj skupin pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž, ki poskrbijo za ohranjanje ljudskega in etno izročila, dva likovna društva in pa kar nekaj društev, ki se ukvarjajo z gledališko in literarno dejavnostjo. Zelo opazno je delo na sodobnem plesu, ki deluje kot plesni oddelek v okviru glasbene šole.

2.3 Javni zavodi na področju kulture

Kulturno življenje v občini Laško sooblikujejo javni zavodi na področju kulture:

- Knjižnica Laško,
- STIK Laško.

2.3.1 Knjižnica Laško

Knjižnica Laško je javni zavod, v sklopu katerega delujejo splošne knjižnice občin Laško in Radeče: osrednja knjižnica v Laškem; krajevni knjižnici v Rimskih Toplicah in Radečah; izposojevališča v Jurklostru, Šentrupertu in Zidanem Mostu ter postajališča Posavske potujoče knjižnice na območju občine Radeče. Zavod razpolaga skupno s 1.060 m² prostora (Laško 550 m², Radeče 200 m², Rimske Toplice 200 m², izposojevališča 110 m²). Prostorskim zahtevam standarda knjižnični prostori zadoščajo 50-odstotno, še posebej huda prostorska stiska je v Laškem. Solidnejše nam primerljive osrednje občinske knjižnice razpolagajo s 1.000 m² in več. V knjižnici je zaposlenih vključno z direktorjem 7,7 strokovnega delavca in 1,5 tehničnega delavca. Občina Radeče financira 1 višjo knjižničarko ter četrtino direktorja, ene bibliotekarke in računovodkinje.

Knjižnica razpolaga s 120.822 enotami knjižničnega gradiva, v l. 2021 je znašal prirast 3.117 enot. Lani so imele vse knjižnice skupno 3.892 aktivnih članov, ki so jih obiskali 69.333-krat, preko spletne strani pa 19.871-krat. Na dom in v knjižnici so si skupno izposodili 173.482 enot knjižničnega gradiva. Zavod sicer izvaja pestro prireditveno dejavnost, ki pa je bila v l. 2020 in 2021 zaradi epidemije močno okrnjena. V l. 2021 so organizirali 220 prireditvev za odrasle in otroke, ki jih je obiskalo 4.916 občanov. Razvija tudi knjižnično-informacijsko dejavnost.

Knjižnica Laško je del slovenskega knjižnično-informacijskega sistema, ki ga povezuje računalniški informacijski sistem COBISS, dejavnost pa določajo knjižničarska zakonodaja in standardi za splošne knjižnice. Financirata jo pretežno občini ustanoviteljici, s strani ministrstva za kulturo pa je sofinanciran nakup knjižničnega gradiva, ki je finančno nizek, in v zadnjem letu tudi nakup iKT-opreme v manjšem obsegu.

Glede na število prebivalcev, ki jim je namenjena, sodi med manjše, a sorazmerno dobro razvite slovenske knjižnice. S temeljnim knjižničnim gradivom dosega standarde, vedno manj z nakupom novosti, še manj pa s kadri in prostori.

V zadnjih dveh letih je delovanje knjižnice v veliki meri določala epidemija in z njo povezane omejitve. Rezultati dela so na določenih področjih temu primerno nižji, še posebej na področju bibliopedagoške in prireditvene dejavnosti ter delovanja Univerze za tretje življenjsko obdobje.

Glavne zakonsko določene naloge knjižnice in izvajanje le-teh

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje enakomernega dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo,
- sodelovanje v vseživljenjskem izobraževanju,
- zbiranje, obdelovanje in posredovanje domoznanskega gradiva ter drugo domoznansko delo,
- zagotavljanje dostopnosti in rabe gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih,
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture,
- organiziranje posebnih oblik dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami,
- organiziranje kulturnih prireditvev, ki so povezane z njihovo dejavnostjo,
- zagotavljanje primernih prostorov (za namestitvev gradiva in zadrževanje uporabnikov v njih), tekoče vzdrževanje le-teh in investicijsko vzdrževanje,
- poslovno, strokovno in finančno vodenje zavoda.

Tabela 2: Gibanje osnovnih statističnih kazalcev dela Knjižnice Laško

Leto	Aktivni člani	Obisk (izposoja, čitalnica, prireditve)	Izposoja (na dom, čitalnica, MKI)	Prireditve	Prirast gradiva
2018	4.695	101.393	199.985	451	3.448
2019	4.599	103.346	209.994	400	3.328
2020	3.756	66.742	151.913	202	3.216
2021	3.892	69.333	173.482	220	3.117

2.3.2 STIK Laško

Javni zavod Center za šport, turizem, informiranje in kulturo Laško, krajše STIK, je bil ustanovljen z odlokom Občine Laško o ustanovitvi javnega zavoda dne 9. 10. 2006 (Ur. List RS št. 104/2006) ter sklepom Okrožnega sodišča v Celju o vpisu firme v sodni register z dne 6. 2. 2007. Z združitvijo Prireditvenega centra Laško, Agencije Aprilje in Tic-a Laško je nastal nov zavod, ki združuje in koordinira delo štirih enot: Kulturni center Laško, Turistično informacijski center (TIC) Laško, dvorana Tri lilije in Muzej Laško. Zavod je pričel z delovanjem 1. 3. 2007. Z Odlokom o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Center za šport, turizem, informiranje in kulturo Laško (UL RS, št. 28/2015 z dnem 24. 4. 2015) je bila zavodu dodeljena nova organizacijska enota: Otroški center KINO Laško.

V okviru dejavnosti na področju kulture zavod organizira in posreduje kulturne in druge javne prireditve, izvaja razstavno – galerijsko dejavnost, pripravlja stalne in občasne razstave, v različnih oblikah redno sodeluje in se povezuje z ostalimi lokalnimi izobraževalnimi in kulturnimi ustanovami, soustvarja izobraževalni in kulturni program v občini, zbira, evidentira, hrani, vzdržuje muzejske eksponate in druga dediščinska gradiva, izvaja dneve odprtih vrat kulturnih ustanov, organizira strokovna vodenja po razstavah ter ogleda kulturnih znamenitosti oziroma naravne in kulturne dediščine, organizira predavanja in delavnice kulturnega značaja, organizira kongresno dejavnost, skrbi za tekoče investicijsko vzdrževanje javne infrastrukture na področju kulture, z njo upravlja in jo daje v najem, organizira in hrani dokumentirano in arhivsko gradivo zavoda, izvaja promocijsko dejavnost v smislu obveščanja o kulturni ponudbi v občini in širše, vseskozi skrbi za strokovna izobraževanja zaposlenih, spremlja aktualne razpise na področju kulture ter se nanje odziva s pripravljenimi projekti, ki doprinašajo k destinacijskemu razvoju, pri tem pa povezuje akterje iz različnih sektorjev ter jim nudi strokovno in organizacijsko pomoč, v okviru katere dviguje raven znanj, veščin in vrednot, povezanih z dediščino.

V Kulturnem centru redno potekajo abonmaji (gledališki, glasbeni, narodno-zabavni in otroški ABC), ostale predstave, koncerti, literarni večeri, razstave akademskih likovnikov in podobni kulturni dogodki. V Muzeju Laško poleg stalnih muzejskih razstavnih postavitev potekajo občasne razstave, ogledi razstav in strokovno vodenje po razstavah, glasbeni večeri, projekcije zgodovinskih filmskih posnetkov, predstavitev knjig in strokovnih člankov, strokovna predavanja

Prva spodnja tabela prikazuje število prireditev ter obiskovalcev v Kulturnem centru, druga tabela pa prikazuje število razstav ter obiskovalcev v Muzeju Laško.

Tabela 3: Število prireditev ter obiskovalcev v Kulturnem centru Laško

Leto	Število prireditev	Število obiskovalcev
2018	161	19 237
2019	193	20 115
2020	85	7305
2021	100	11 906

Tabela 4: Število občasnih razstav ter obiskovalcev v Muzeju Laško

Leto	Število občasnih razstav	Število obiskovalcev
2018	11	3 703
2019	8	3 374
2020	4	840
2021	6	1 626

2.4 Ostali akterji na področju kulture

2.4.1 Javni sklad RS za kulturne dejavnosti OI Laško

Temeljni program JSKD

Temeljni program JSKD je že v osnovni strukturi (piramidna programska shema, mrežna povezanost 59 območnih izpostav JSKD) zastavljen s težnjo po čim bolj učinkovitem doseganju primarnega cilja – s strokovno, organizacijsko in finančno pomočjo nuditi kulturnim društvom kvaliteten okvir za njihovo delovanje ter skrbeti za njihov uravnotežen razvoj ne glede na geografsko pripadnost.

Bistveni komponenti temeljnega programa sta skrb za kulturna društva; njihov nastanek, delovanje in razvoj, spremljanje delovanja društev, neposredna pomoč in svetovanje ter piramidna organiziranost programa. Zasnova in organizacija prireditev ter izobraževanj na treh nivojih s preglednimi srečanji in selekcijami omogoča društvom predstavitev delovanja (območna raven) ter primerjanje z drugimi društvi (medobmočna, regijska in državna raven).

Temeljni program obsega glasbeno dejavnost (vokalna, instrumentalna), gledališko in lutkovno, folklorno, filmsko, plesno, likovno (in fotografijo), literarno, intermedijsko in večvrstno (društva in projekti, ki se povezujejo s turizmom, športom, itd.) dejavnost. Naloga OI JSKD je nudenje strokovne podpore društvom na aktivnih področjih in zaznavanje potreb po izobraževanju in razvoju tistih dejavnosti, ki še niso razvite, oziroma so v manjšini.

Skrb za kulturna društva

Skrb za kulturna društva v najširšem pomenu te besede je primarna in najpomembnejša naloga JSKD. Vsaka OI JSKD mora v celoti izpolnjevati navedene osnovne naloge, saj s tem ustvarja stimulatивно okolje za razvoj društvene in ljubiteljske kulture ter kvalitetno delo ustvarjalcev in poustvarjalcev:

- letni programski posvet za KD,
- posredovanje informacij glede izobraževanj, prireditev, revij, razpisov, pozivov,
- pomoč društvom pri prijavljanju na razpise/pozive za sofinanciranje na lokalnem in državnem nivoju
- organiziranje izobraževanj za potrebe društev - za člane in strokovne vodje (praktična izobraževanja, ki so neposreden odziv na potrebe društev),
- pomoč pri organizaciji samostojnih prireditev KD (spodbujanje lastnih projektov KD),
- pomoč pri izpeljavi večjih projektov/festivalov, kjer je glavni organizator KD,
- pomoč pri promociji dejavnosti KD,
- spremljanje potreb po izobraževanju članov in vodij / mentorjev društev,
- udeležba na sestankih in občnih zborih KD (na željo KD),
- navezovanje stikov z drugimi sorodnimi društvi izven domačega prostora, v širšem slovenskem prostoru in tudi v tujini.

Prireditve in izobraževanja

Program, ki ga izvaja strokovna služba na sedežu in na OI JSKD po vsej Sloveniji, je zasnovan na treh medsebojno povezanih ravneh, ki se nadgrajujejo in dopolnjujejo: območne, medobmočne-regijske in državne.

Vsaka raven je sestavljena iz dveh osnovnih komponent: prireditev (revije, srečanja, koncerti, tekmovanja, razstave, literarni večeri) in izobraževanj (seminarske oblike, delavnice, kolonije).

Prireditve so namenjene predstavitvi, primerjavi in vrednotenju dosežkov ljubiteljskih kulturnih društev in skupin. Nastope spremljajo strokovnjaki za ustrezna področja, ki analizirajo predstavljeno delo in svetujejo metode dela. Hkrati izbirajo kvalitetne kandidate za udeležbo na prireditvah medobmočne (regijske) oz. državne ravni. Izobraževanje pokriva vsa področja ustvarjanja, vse socialne, starostne in izobrazbene skupine in je konkretno naravnano za pridobivanje neposrednih, praktičnih znanj.

Območni program

Pri organizaciji in zagotavljanju programov prireditev na območni ravni JSKD uresničuje pomembno socialno funkcijo, saj v tem okolju predstavljajo raznolike socialne strukture in kulturna društva. Pri tem kakovost ni najpomembnejše merilo. Vsa kulturna društva, ki to želijo, imajo enkrat letno možnost predstavitve svoje dejavnosti.

Območne prireditve so namenjene spremljanju dela društev in skupin, ki delujejo na lokalnem področju. Prireditve strokovno spremljajo selektorji, ki analizirajo predstavljeno delo, izpostavijo najboljše ter opozarjajo na pomanjkljivosti in napake, ki jih je z izbiro ustrezne metode dela mogoče odpraviti. Opozarjajo tudi na pomanjkljivo znanje vodij skupin in možnosti dopolnilnega izobraževanja. Pisna ocena ali analiza ima tudi dokumentarno vrednost. Je hkrati tudi vodilo za delo in nadaljnje načrte JSKD za pripravo izobraževanj.

Območno raven izobraževanja sestavljajo temeljna znanja iz posamezne dejavnosti v primerih, ko je glavni cilj spodbuditi dejavnost na področju, kjer je zaznati primanjkljaj. Priporočljiva oblika so delavnice izrazito praktičnega značaja, ki so neposreden odgovor na konkretne potrebe lokalnih društev.

Medobmočni – regijski program

Območne izpostave se povezujejo v medobmočne koordinacije, kar omogoča povezovanje dejavnikov tudi izven lokalnega kroga. S tem se krepijo regionalne povezave in spodbuja skladen regionalni razvoj. To hkrati spodbuja kakovosten timski pristop in sledenje enakomernemu razvoju dejavnosti po posameznih področjih, kot izhodišču za regijsko načrtovanje.

Medobmočne koordinacije pripravljajo pregledna srečanja skupin in posameznikov, ki so bili na podlagi strokovne selekcije izbrani na območnih srečanjih. To je višja kakovostna stopnička, kamor se uvrščajo le izbrane skupine. Glavni merili izbire sta kakovost in napredek iz pretekle sezone. Temeljni poudarek je na premiku od kvantitete h kvaliteti.

Programi medobmočnih izobraževanj vsebinsko izhajajo iz potreb, ki jih ugotavljajo strokovni spremljevalci revij in srečanj. Izobraževanja na tem nivoju se organizirajo s pomočjo svetovalcev za posamezno dejavnost in so primarno namenjena članom društev, za izobrazbo mentorjev oz. vodij je poskrbljeno na državnem nivoju.

Državni program

Na področjih, kjer velja piramidni sistem do državne ravni, se srečanja zaključijo z državnim prikazom najboljših skupin. Veljajo izključno merila kakovosti. Izobraževanje na državni ravni je posvečeno nadgradnji znanj.

Tabela 5: Število društev in skupin, ki so sodelovala na revijah

	2018			2019			2020			2021		
	O	R	D	O	R	D	O	R	D	O	R	D
Pevska dejavnost	11/16*	/	/	11/15*	1*	/	/	/	/	/	/	/
Plesna dejavnost	22*	6*	7*	26*	11*	7*	6*	2*	/	6*	/	3*
Gledališka dejav.	2/6*	3*	/	6*	1/2*	/	1/1*	/	/	2*	2	/
Folklorna dej.	2/10*	1	/	2/8*	2/1*	/	/	/	/	/	/	/
Instrument. dej.	5	2	2	4	3	3	5	4	2	5	4	3
Likovna dejav.	11	8	2	22	29	12	27	2	/	23	2	/
Ljudski pevci	8	2	/	8	/	/	8	/	/	/	/	/

O – območne revije R – regijske revije D – državne revije

Z ***modro barvo** so označene udeležbe skupin iz vrtcev in osnovnih šol ter glasbene šole iz območja občine Laško, s **črno barvo** pa društva, ki delujejo v posamezni dejavnosti. Upoštevati je potrebno, da se pri plesni dejavnosti vpisuje število koreografij, pri likovni dejavnosti pa število udeležencev (oseb).

2.4.1 Zveza kulturnih društev občine Laško »MOŽNAR«

Njeni začetki

Bogata dediščina kulturnega delovanja društev in skupin laške občine je organizirano obliko delovanja dobila v drugi polovici sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Sicer pa je društveno delovanje bilo prisotno že od druge polovice 19. stoletja naprej, saj imamo v naši občini prisotna društva z bogato, dolgoletno tradicijo in dejavnostmi kot sta pihalni godbi, nekateri zbori, gledališke skupine in drugi.

8. maja 1978 je bila s sprejemom Statuta ustanovljena Zveza kulturnih organizacij Laško /ZKO Laško/, ki se je s sprejetjem novega Statuta, 8. junija 1998 leta, preimenovala v Zvezo kulturnih društev občine Laško /ZKD občine Laško/. Od leta 1985 naprej je svojo aktivno vlogo in držo v njej vseskozi ohranjalo, zadnjih nekaj let pa še edino delujoče delovno telo Zveze, Etno odbor Jureta Krašovca. Zaradi pasivnosti ostalih organov Zveze je Konferenca ZKD občine Laško 11. junija 2013 omenjeno Zvezo preimenovala v Zvezo kulturnih društev občine Laško Možnar (Zveza Možnar) in na ta način omogočila nadaljnje delovanje tudi Etno odboru Jureta Krašovca.

Povezovanje društev

Zveza kulturnih društev občine Laško Možnar sedaj povezuje društva, ki skupaj z njo ljubiteljsko oživljajo, predstavljajo, zapisujejo in ohranjajo živo dediščino laške občine in s svojim delovanjem bogatijo kulturno življenje ter ustvarjalnost domačega okolja, lokalne skupnosti in s svojimi nastopi segajo tudi v širši slovenski prostor.

V njej trenutno deluje 13 kulturnih društev laške občine, ki se poleg ostalih dejavnosti ukvarjajo tudi z raziskovanjem, zapisovanjem in evidentiranjem nematerialne in materialne kulturne dediščine našega področja, zlasti pa žive dediščine od plesa, ljudske pesmi, godčevskih viž, govora, oblačilne dediščine, stanovskih šeg, do starih ljudskih šeg, navad in delovnih opravil.

To so: Kulturno društvo Anton Tanc Marija Gradec, Kulturno umetniško društvo Lipa Rečica, Kulturno društvo Trobni Dol, Strelesko društvo Celjska četa Mala Breza s Sekcijo za kulturo, Kulturno društvo Vrh nad Laškim, Kulturno umetniško društvo Šentrupert, Kulturno društvo Prežihov Voranc Jurklošter, Likovno društvo Laško, Kulturno društvo Miklavž, Konjerejsko društvo Vrh, Kulturno društvo Laška pihalna godba, Kulturno društvo Ofirovci in koledniki iz Laškega in Rudarsko društvo sveta Barbara Sedraž.

Poleg omenjenih so k Zvezi pristopili še Turistično društvo Laško, JZ Osnovna šola Primoža Trubarja Laško in JZ STIK Laško. K Zvezi lahko pristopajo tudi druga kulturna društva, če izpolnjujejo kriterije.

Zveza kulturnih društev občine Laško Možnar je članica Zveze kulturnih društev Slovenije /ZKDS/, kot krovne društvene organizacije na tem področju. Dobro sodeluje tudi z Območno izpostavo Javnega sklada za kulturne dejavnosti (JSKD).

Temeljne naloge in cilji

Zveza Možnar v sodelovanju s skupinami, društvi in posamezniki, raziskuje nematerialno in materialno dediščino našega področja, jo zbira in proučuje, jo javno predstavlja na različne načine, jo dokumentira, arhivira in skrbi za zrel, odgovoren ter pristen odnos predvsem do nesnovne kulturne dediščine, še zlasti do ljudske pesmi, glasbe, plesa, šeg in opravil. Vse to uresničuje s povezovanjem in usklajevanjem s strokovnjaki s tega področja in institucijami, kakor tudi s podobnimi in sorodnimi društvi ter asociacijami iz ostalih področij Slovenije v obliki delavnic, predavanj, oblikovanja skupnih mnenj, izvedbi skupnih projektov, izmenjavi dobrih praks, ipd. Naša velika želja je in ostaja še naprej prenašanje izročila in vrednot naših prednikov na mlade z njihovim neposrednim vključevanjem in sodelovanjem v društvih in šolah ter preko njihovih predstavnikov v Zvezi Možnar. Občasno povezovanje in vključevanje skupin ter posameznikov je lahko tudi neformalne narave, če ti s svojim delovanjem prispevajo k uresničevanju temeljnih ciljev Zveze Možnar.

Zveza Možnar za uresničevanje osnovnega namena in ciljev organizira in pripravlja izobraževanja, sodeluje na različnih kulturnih in drugih javnih predstavitev, pripravlja različne projekte, organizira samostojne prireditve, spremlja dejavnost društev na tem področju, sprejema njihove pobude, daje napotke in usmeritve.

Priznanje »Zlati možnar«

Zveza Možnar za bogato ustvarjalno delo od leta 1990 naprej podeljuje »Zlati možnar«, edinstveno priznanje na tem področju na podlagi posebnega Pravilnika o podeljevanju priznanja »Zlati možnar« za izjemne dosežke na področju etnografske dejavnosti v občini Laško in izjemoma tudi širše.

Nesnovna dediščina

Varstvo in ohranjanje kulturne dediščine, snovne materialne ter s tem povezane kulturne dobrine nesnovne, nematerialne, žive dediščine, je zaradi kulturne, znanstvene in splošno človeške vrednosti v državnem interesu.

Živa dediščina so prakse, predstavitve, izrazi, znanja, veščine, ki jih skupnosti, skupine in posamezniki prenašajo iz roda v rod in jih poustvarjajo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino. Zakon o varstvu kulturne dediščine je med ključnimi novostmi definiral živo dediščino, ki med drugim uvaja tudi register žive kulturne dediščine.

Na območju občine Laško so po zaslugi dobro delujočega Etno odbora Jureta Krašovca in društev ohranjena številna delovna opravila iz preteklosti, izrazi, šege, navade, pesmi, viže, plesi, rokodelci in njihova ustvarjalnost... Vsi svoje ustvarjanje predstavljajo tudi na prireditvah in dogodkih, ki jih organizira Zveza Možnar ali pa je njen soorganizator. Teh pa je preko celega leta kar nekaj.

Prireditve in dogodki

- Pustni karneval v sodelovanju s STIKom
- Jurjevanje po ulicah Laškega skupaj z Osnovno šolo Primoža Trubarja Laško
- prireditve v okviru prireditve Pivo-cvetje
- »Ohcet« po starih šegah
- letni prikazi starih ljudskih šeg in delovnih opravil društev in skupin laške občine
- Pohod po Anzekovih poteh /pohod po poteh ljudskega godca, Vrhovskega Anzeka/
- farni praznik Martinovo v Laškem skupaj s STIKom, Knjižnico in Nadžupnijo Laško
- oživiljena navada rudarjev v Sedražu na dan sv. Barbare z Rudarskim društvom sv. Barbara Sedraž
- žegnanje konj v Laškem na Štefanovo v sodelovanju s STIKom in Konjerejskim društvom Vrh nad Laškim
- letno srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž skupaj z Območno izpostavo Javnega sklada za kulturne dejavnosti

Društva in skupine z etno vsebinami pripravljajo nastope tudi za svoje lokalno okolje, prav tako pa nastopajo tudi na drugih prireditvah ob različnih priložnostih. Zanimanje za takšne predstavitve je precejšnje, zato so in morajo postati še bolj pomemben element kulturnega turizma v laški občini.

V letu 2017 je Laško obeležilo 90 let pridobitve mestnih pravic in 790 let pridobitve trških pravic. V ta namen je Zveza Možnar pripravila Matejev sejem s poudarkom na letu 1927 – meščanske šege in običaji, kultura, obrtniki tedanjega časa, meščanska oblačila ... Zveza Možnar v obdobju od leta 2022 do 2027 pripravlja nadgradnjo tega dogodka in pripravo novega, v katerem bomo čas zavrteli nazaj za 800 let.

2.4.2 Zavod ODON

Ustanovljen je bil 4. maja 2005 z namenom, da bi načrtno odkrivali bogato duhovno, kulturno in naravno dediščino **kartuzije Jurklošter** in njene okolice.

Zavod je ime dobil po **blaženem Odonu**, priorju kartuzijanov v Jurkloštru ob koncu 12. stoletja, ki je bil od vseh velikih ljudi, ki so živeli v Jurkloštru, najpomembnejši.

Zavod deluje na naslednjih področjih:

- odkrivanje dogodkov povezanih z kartuzijo Jurklošter,
- podelitev »Veronikine vrtnice« zahvale pri slavnostni maši vsako leto v mesecu oktobru,
- turistično vodenje po kartuziji in kartuzijski pristavi,
- organiziranje pohodov po zgodovinsko - tematski Orionovi poti na območju Jurkloštra,
- vsakoletna razstava jaslic v prostorih Kartuzije,
- organizacija «Jurkloštrskih druženj» na katerih sodelujejo znane osebnosti iz kulturnega, izobraževalnega in glasbenega področja,
- sodelovanje z ZVKD Slovenije pri ohranjanju kulturne dediščine.

2.5 Javna infrastruktura na področju kulture

Javna infrastruktura na področju kulture so nepremičnine in oprema, ki so v javni lasti in so namenjene kulturi. Občina Laško načrtno in v skladu z zakonom skrbi in vzdržuje javno infrastrukturo na področju kulture.

Za javno infrastrukturo na področju kulture so bile določene naslednje nepremičnine in oprema, ki je v lasti Občine Laško:

1. Kulturni center Laško, Trg svobode 6, Laško
2. Muzej Laško, Aškerčev trg 5, Laško
3. Knjižnica Laško, Aškerčev trg 4, Laško
4. Knjižnica Rimske Toplice, Aškerčeva cesta 6, Rimske Toplice
5. Kulturni dom Zidani Most, Zidani Most 12, Zidani Most
6. Pristava Jurklošter, Jurklošter 25, Jurklošter
7. Kulturni dom Marija Gradec, Marija Gradec 23, Laško

Poleg omenjene infrastrukture obstajajo tudi domovi, ki niso v lasti Občine Laško:

1. Kulturni dom Rečica, Huda Jama 1, Laško – lastnik KS Rečica
2. Strelski dom Mala Breza, Mala Breza 37 c, Šentrupert – lastnik Strelsko društvo Celjska četa Mala Breza
3. Kulturni dom Trobni Dol, Trobni Dol 38 a, Šentrupert – lastnik KD Trobni Dol
4. Kulturni dom Sedraž, Sedraž 22, Laško – lastnik KS Sedraž
KD Vrh nad Laškim ima svoje prostore in dvorano v Gasilskem domu Vrh nad Laškim.

2.6 Kulturna dediščina

Kulturnih spomenikov državnega pomena v občini ni. Kulturni spomeniki lokalnega pomena so:

1. Belovo – Znamenje (EŠD 14847)
2. Blatni Vrh – Hiša Blatni Vrh 17 (EŠD 25624)
3. Jurklošter – Samostan (EŠD 206)
4. Kuretno – Cerkev sv. Katarine (EŠD 3096)

5. Kuretno – Znamenje (EŠD 14848)
6. Lahov Graben – Cerkev sv. Trojice (EŠD 3052)
7. Laško – Hiša Cesta na Svetino 2, Laško (EŠD 7618)
8. Laško – Župnijska cerkev sv. Martina (EŠD 309)
9. Laško – Župnišče, Aškerčev trg 3 (EŠD 9310)
10. Laziše – Cerkev sv. Miklavža (EŠD 3179)
11. Lokavec pri Zidanem Mostu – Cerkev sv. Kolomana (EŠD 3180)
12. Marija Gradec – Cerkev Matere božje s kapelicami (EŠD 3093)
13. Mrzlo Polje – Hiša z mlinom Mrzlo Polje 2 (EŠD 25373)
14. Olešče – Cerkev sv. Petra (EŠD 3329)
15. Padež – Znamenje (EŠD 14851)
16. Paneče – Slopno znamenje pri hiši Paneče 22 (EŠD 11147)
17. Polana pri Zidanem Mostu – Cerkev sv. Jošta (EŠD 3309)
18. Polana pri Zidanem Mostu – Cerkev sv. Kancijana (EŠD 3310)
19. Prapretno – Arheološko najdišče Gradec (EŠD 14250)
20. Rimske Toplice – Cerkev Lurške Matere božje (EŠD 3165)
21. Rimske Toplice – Cerkev sv. Marjete (EŠD 3164)
22. Rimske Toplice – Zdraviliški park (EŠD 7906)
23. Rimske Toplice – Znamenje pri hiši Šmarjeta 18 (EŠD 14852)
24. Rimske Toplice – Kopališka rotunda Zdraviliškega doma (EŠD 18563)
25. Sedraž – Cerkev sv. Jedrti Nivelske (EŠD 3032)
26. Senožete pri Rimskih Toplicah – Domačija Antona Aškerca (EŠD 643)
27. Spodnja Rečica pri Laškem – Znamenje (EŠD 618)
28. Strmca – Cerkev sv. Krištofa (EŠD 3095)
29. Šentrupert nad Laškim – Cerkev sv. Ruperta (EŠD 3328)
30. Širje – Cerkev Brezmadežnega spočetja Device Marije (EŠD 3155)
31. Šmihel nad Laškim – Cerkev sv. Mihaela (EŠD 3092)
32. Šmihel nad Laškim – Znamenje (EŠD 20611)
33. Šmohor – Cerkev sv. Mohorja (EŠD 3094)
34. Veliko Širje – Znamenje v Gornjem Breznu (EŠD 20610)
35. Vrh nad Laškim – Cerkev sv. Lenarta (EŠD 3097)
36. Vrh nad Laškim – Znamenje (EŠD 20607)
37. Zgornja Rečica – Cerkev Blaženega Antona Martina Slomška (EŠD 4162)
38. Zidani Most – Cerkev Srca Jezusovega (EŠD 4163)

Poleg navedenih kulturnih spomenikov lokalnega pomena je v Registru RS nepremične kulturne dediščine vpisanih še 338 enot z neopredeljeno vrsto kulturnega spomenika (<http://rkd.situla.org/>).

Seznam odlokov o kulturnih in zgodovinskih spomenikih:

1. Odločba: Stavba Pot (Cesta) na Svetino 2 v Laškem je kulturni spomenik (odločba, številka 152/1-1973)
2. Odlok o zaščiti območja domačije pesnika Antona Aškerca kot etnološkega in memorialnega spomeniškega območja (Uradni list SRS, številka 19/1981)
3. Odlok o zaščiti območja parkovnega kompleksa zdravilišča v Rimskih Toplicah (Uradni list RS, številka 26/1993-1195)

4. Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov v Občini Šentjur pri Celju - Prapretno – Arheološko najdišče Gradec - EŠD 14250 (Uradni list RS, številka 47/1996-2884, 57/1998-2682, 65/2002-3156, 107/2005-4684)
5. Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov Občine Laško (Uradni list RS, številka 64/1999)
6. Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov Občine Laško (Uradni list RS, številka 1/2002)
7. Odlok o razglasitvi sakralnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena v Občini Laško (Uradni list RS, številka 44/2006-1884, 2/2008-67)
8. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o razglasitvi sakralnih kulturnih spomenikov lokalnega pomena v Občini Laško (Uradni list RS, številka 2/2008)
9. Odlok o razglasitvi etnoloških kulturnih spomenikov lokalnega pomena v Občini Laško (Uradni list RS, številka 109/2009)
10. Odlok o razglasitvi Kopališke rotunde Zdraviliškega doma v Rimskih Toplicah za kulturni spomenik lokalnega pomena v Občini Laško (Uradni list RS, številka 17/2010)
11. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o določitvi javne infrastrukture na področju kulture (Uradni list RS, številka 28/2015)

Občina skupaj z lastniki skrbi za kontinuirano obnovo in vzdrževanje kulturnih spomenikov na našem območju ter na različne načine informira ljudi o kulturnih spomenikih in dogajanjih v/ob njih.

3 RAZVOJNE STRATEGIJE LJUBITELJSKE KULTURE IN JAVNIH ZAVODOV NA PODROČJU KULTURE

3.1 Ljubiteljska kulturna dejavnost

Cilj	Opis	Nosilci	Kazalci
spodbuditi raznovrstnosti kulturnih programov, spodbujanje ustvarjalnosti, kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga	z raznovrstnimi programi pritegniti čim večje število ustvarjalcev in publike odziv na sodobne ustvarjalne oblike in tehnike ohranjanje kulturnih tradicij	JSKD – OI Laško kulturna društva zunanji strokovni sodelavci STIK Laško Zveza Možnar Hiša generacij	število projektov in programov v sofinanciranju in programih sklada, število zastopanih zvrsti v sofinanciranju in programih sklada, število obiskovalcev
strokovna in organizacijska pomoč, spremljanje dejavnosti, priznanja, kulturni programi lokalnih skupnosti, medgeneracijski dialog	strokovna podpora delu društev spodbujanje kakovosti delovanja nagrajevanje dosežkov podpora lokalnim kulturnim programom	JSKD – OI Laško zunanji strokovni sodelavci Občina Laško Zveza Možnar STIK Laško	število projektov in programov število prijav projektov na različne razpise in pozive za sofinanciranje število izvedenih programov za lokalne skupnosti

	 vključevanje vseh generacij v kulturno delovanje		 ocena zadovoljstva uporabnikov
zagotoviti pogoje za konstantno delovanje kulturnim društvom, spodbujati ustvarjalnost in kakovostne dosežke skozi programe sofinanciranja, strokovne pomoči, prireditev, izobraževanja in založništva v celotnem kulturnem prostoru občine Laško	<p>promocija ustvarjalnih dosežkov ljubiteljskih kulturnih ustvarjalcev</p> <p>možnost vrednotenja, strokovnih ocen in strokovnega svetovanja</p> <p>mobilnost ustvarjalcev</p> <p>dostopnost izobraževanja v različnih oblikah, nivojih in področjih</p> <p>dostopnost strokovnih priročnikov, notnega gradiva in dramskih besedil</p>	<p>Občina Laško</p> <p>JSKD – OI Laško</p>	<p>število prireditev</p> <p>število obiskovalcev</p> <p>število izobraževanj</p> <p>število udeležencev izobraževanj</p> <p>strokovne ocene žirij, strokovnih spremljevalcev in selektorjev</p> <p>število izdanih naslovov</p> <p>naklada publikacij</p>
nadaljnja skrb pri ohranjanju in predstavljanje žive kulturne dediščine lokalnega okolja	zapisovanje, nastopi in javne prireditve	Zveza Možnar	število dogodkov, štev. obiskovalcev

3.2 Knjižnica Laško

Cilj	Opis	Nosilci	Kazalci
povečanje prostorov osrednje knjižnice v Laškem	<p>izgradnja prizidka k obstoječi knjižnici (Laškemu dvorcu) ali novogradnja</p> <p>načrtovalske aktivnosti, spremljanje možnosti pridobitev evropskih sredstev</p>	<p>Občina Laško</p> <p>Knjižnica Laško</p>	<p>pridobitev idejnega načrta in gradbene dokumentacije ter gradnja</p> <p>cca 1.200-1.500 m2 uporabne površine osrednje knjižnice v Laškem</p>
ohranjanje doseženega nivoja in statistike knjižničnih dejavnosti oz. storitev ter uvajanje novih – s poudarkom na področjih bralne	povrnitev vseh pripadajočih kazalcev na predkoronski nivo (v primeru delovanja brez omejitev)	<p>Knjižnica Laško</p> <p>Občina Laško</p> <p>partnerji</p>	<p>število aktivnih članov, izposoja knjižničnega gradiva, obisk knjižnice, število in obisk prireditev za odrasle ter za otroke in mlade, število nabavljenih enot knjižničnega gradiva</p>

in digitalne pismenosti ter domoznanstva

(Muzej Laško, Turistično društvo, Zveza Možnar)

(in posebej domoznanskega)

poleg utečenih dejavnosti in storitev poudarek na področju bralne pismenosti, e-storitev, vseživljenjskega učenja, informacijskega opismenjevanja, projektnega dela, dela z mladimi in domoznanstva

število uspešno uvedenih novih dejavnosti in projektov ter število uporabnikov teh aktivnosti

število aktivnosti in rezultati na domoznanskem področju

razvoj digitalne knjižnice	razvoj digitalnih storitev in povečanje njihove uporabe		število e- in digitalnih storitev ter uporabnikov le-teh
	digitalizacija poslovanja	Knjižnica Laško	e-hramba (vključno z izdelavo vzorčnih notranjih pravil)
	kadrovska okrepjenost in razvoj kompetenc zaposlenih		delna redna ali pogodbeno zaposlitev informatika število izobraževanj zaposlenih
razvoj mreže Knjižnice Laško	prizadevanja za najbolj optimalno zagotavljanje dostopnosti do knjižničnih storitev vsem občanom (bibliobus)	Knjižnica Laško	uvedba bibliobusa na območju občine Laško skupaj s partnerskimi knjižnicami
	sicer: natančnejša definicija statusa in organiziranosti izposojevališč oz. postajališč premične zbirke	partnerske knjižnice Ministrstvo za kulturo Občina Laško	uvedba računalniške izposoje in profesionalizacija kadra; povišanje članstva in izposoje v izposojevališčih

Poleg podrobno opisanih strateških področij so za Knjižnico Laško v obdobju 2022-25 zelo pomembna tudi naslednja področja: sodelovanja v lokalnem okolju (ohranitev sodelovanj s številnimi ustanovami, društvi in posamezniki, nadgradnja sodelovanj s šolskimi knjižnicami in podružničnimi šolami ter razvoj novih partnerstev), sodelovanja s knjižnicami na območju in v slovenskem prostoru, promocija (novi načini prenašanja informacij o delu knjižnice in njenih dejavnostih) ter permanentno razvijanje učinkovitosti in kompetentnosti zaposlenih.

Še vedno bomo pri našem poslovanju v precejšnji meri upoštevali usmeritve Strokovnih priporočil in standardov za splošne knjižnice (2018–2028) ter Strategije razvoja splošnih knjižnic 2022-26 in novega nacionalnega programa za kulturo – ko bosta ta dokumenta sprejeta.

3.3 STIK Laško

STIK Laško v veliki meri pokriva destinacijski menedžment in razvoj Laškega kot turistične destinacije. Z letom 2019 je Laško postala tudi zelena destinacija. V Zeleni shemi slovenskega turizma je prejela najvišje priznanje. Povezovanja kulture in turizma je pomembna prednost pri razvoju kulture tudi v prihodnje. Kulturni turizem namreč sodi med tiste zvrsti turizma, ki ji tudi Svetovna turistična organizacija napoveduje uspešno trženjsko prihodnost, Resolucija o strateških ciljih na področju turizma v Republiki Sloveniji pa kulturni turizem uvršča med tiste cilje, ki jih je potrebno prednostno razvijati. V ospredje prihaja tudi digitalizacija kulturne dediščine. Na razpisu Ministrstva za gospodarstvo, razvoj in tehnologijo je sodeloval tudi STIK Laško in prispeval k vsedržavnemu projektu z digitalizacijo treh enot kulturne dediščine (trško jedro Laškega, Aškerčeva domačija in Kartuzija Jurklošter). To pomeni nadgradnjo njihove ponudbe v oblikovanje nove turistične ponudbe in posledično dostopnostjo vsebin vsem obiskovalcem. STIK bo razvoj na področju digitalizacije kulturne dediščine in zelenih politik razvijal tudi v prihodnje, tudi na področju kulture.

Nacionalni program za kulturo posebej izpostavlja razvoj umetnosti in kulture, ki temelji na transparentnem, vključujočem, raznolikem in finančno vzdržnem sistemu.

Cilj	Opis	Nosilci	Kazalci
izvajanje rednih kulturnih dejavnosti (abonmaji, predstave, koncerti, razstave, trženje prostorov)	kvalitetna izvedba prireditev, izbira raznolikih prireditev	STIK Laško zunanji strokovni sodelavci	število prireditev, število obiskovalcev, raznolikost prireditev
izvajanje dodatnih kulturnih dejavnosti	kvalitetna izvedba prireditev, izbira raznolikih prireditev	STIK Laško zunanji strokovni sodelavci JSKD – OI Laško kulturna društva Občina Laško	število prireditev, število obiskovalcev, raznolikost prireditev
vzpostavitev integralnih turističnih produktov na področju kulturnega turizma za posamezne ciljne skupine	razvoj novih celostnih programov, ki povezujejo vse glavne produkte destinacije	STIK Laško zunanji strokovni sodelavci	raznolikost novih programov, število uporabnikov, uspešnost na razpisih, prepoznavnost zunaj meja destinacije
ohranjanje dediščine z nadaljnjim razvojem ustvarjalnega turizma*	spodbujanje ustvarjalnosti posameznikov v sodobnem času	STIK Laško zunanji strokovni sodelavci kulturna društva	število novih programov, raznolikost novih programov, število uporabnikov
razvoj, nadgradnja in promocija kulturnih tematskih poti	razvojne možnosti projekta Slovenska pisateljska pot Društva slovenskih pisateljev, Transromanica ter možnosti vključitve	STIK Laško zunanji strokovni sodelavci	število novih poti, število uporabnikov

	kulturne dediščine laške občine in njenega izročila v evropske mreže kulturnih in romarskih poti (Meniške poti Slovenije, ...)		
uvajanje tematsko specifičnih festivalskih vsebin s področja žive kulturne dediščine	nove vsebine s poudarkom na nosilcih žive dediščine (čebelarstvo, kulinarika, ...)	STIK Laško zunanji strokovni sodelavci kulturna društva	število festivalov, število obiskovalcev
nadgrajevanje sodelovanja z evropskimi državami na področju likovne in glasbene umetnosti	organiziranje mednarodnih inovativnih grafičnih delavnic, mednarodno povezovanje na področju vzgoje in izobraževanja	STIK Laško zunanji strokovni sodelavci kulturna društva	število uporabnikov, število dogodkov, uspešnost na eventualnih mednarodnih razpisih
razvoj občinstva	spodbujanje kulturno- umetniških in izobraževalnih programov in povezovanje kulturnih institucij ter izobraževalnih ustanov	STIK Laško vzgojno izobraževalnimi zavodi	število mladih ustvarjalcev, ki ostaja v občini
nadaljnji razvoj vzgojno – izobraževalnih vsebin	otrokom omogočati spoznavanje kulturnih tradicij lokalnega okolja, spoznavanje medgeneracijskega sodelovanja, spoznavanje z umetniškim ustvarjanjem	STIK Laško vzgojno izobraževalni zavodi	število dogodkov, namenjenih vrščevskim in osnovnošolskim otrokom, število udeležencev
nadgrajevanje prikaza dediščine in preteklosti skozi 3D predstavitev	razvoj vzorčnega modela muzeja, ki temelji na 3D predstavitvah (3D tisk, računalniške simulacije, hologrami), omogočanje doživetja skupinam s posebnimi potrebami	STIK Laško zunanji strokovni sodelavci	število novih obiskovalcev

nadgrajevanje redne muzejske dejavnosti z novimi vzgojno – izobraževalnimi vsebinami	prirejanje redne »Male šole muzealstva« ter »Male šole konservatorstva«	STIK Laško Slovensko muzejsko društvo Slovensko konservatorsko društvo	število uporabnikov
--	---	--	---------------------

4 JAVNI INTERES NA PODROČJU KULTURE IN SMERNICE KULTURNE POLITIKE

4.1 Uresničevanje javnega interesa za kulturo

Javni interes na področju kulture je ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin na državni in lokalni ravni, ki se uresničujejo z zagotavljanjem pogojev zanje. V Občini Laško se ta uresničuje predvsem z zagotavljanjem pogojev za kulturno ustvarjalnost, dostopnost kulturnih dobrin, kulturno raznolikost in kulturno identiteto. Javni interes se udejanja predvsem:

- z zagotavljanjem kulturnih dobrin kot javnih dobrin v okviru javnih zavodov in društev,
- z letnimi izvedbenimi načrti nosilcev javnega interesa,
- z javnimi razpisi in pozivi za financiranje kulturnih programov in kulturnih projektov,
- z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture ter z ohranjanjem nepremične kulturne dediščine

4.2 Splošni cilji kulturne politike in ukrepi

Občina Laško bo zagotavljala pogoje za kulturno ustvarjalnost in raznolikost ter dostopnost kulturnih dobrin preko obstoječih javnih zavodov, posameznih kulturnih društev, Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Laško in vseh ostalih izvajalcev kulturne dejavnosti.

Partnerstvo med občino in nosilci kulturne dejavnosti se bo, z uresničevanjem določil lokalnega programa kulture, v naslednjem štiriletnem obdobju še utrjevalo.

Občina Laško ima vse možnosti razviti se v pomembno kulturno središče in tako zagotoviti občanom in občankam ustrezno ponudbo kulturnih dobrin na vseh področjih kulturnega udejstvovanja. V povezavi s turistično dejavnostjo se predvideva tudi razmah večjih in raznolikih kulturnih prireditev.

Časovni okvir v nadaljevanju navedenih ukrepov za doseganje strateških ciljev lokalnega programa kulture je naslednje štiriletno obdobje. Podrobnejši terminski plani doseganja posameznih ciljev bodo določeni in načrtovani z letnimi načrti dela izvajalcev kulturnih programov in projektov in oblikovanjem občinskih javnih razpisov in javnih pozivov za sofinanciranje kulturne dejavnosti na podlagi določil občinskega pravilnika.

Občinska podpora in s tem prednostno uresničevanje zastavljenih ciljev je v odvisnosti od intenzivnosti kulturnega dogajanja v posameznem okolju. V nadaljevanju so opredeljeni posamezni cilji ter predvideni ukrepi, nosilci in kazalci po katerih se bo spremljajo njihovo uresničevanje.

Cilj	Opis	Nosilci	Kazalci
enovit pristop k organizaciji kulturnega dogajanja	<p>priprava enotnega letnega načrta glavnih akterjev na področju kulture</p> <p>medsebojno povezovanje/sodelovanje pri organizaciji kulturnih prireditev</p>	<p>STIK Laško</p> <p>JSKD – OI Laško</p> <p>Knjižnica Laško</p> <p>Zveza Možnar</p> <p>Zavod Odon</p> <p>kulturna društva</p> <p>vzg. izobr. zavodi</p> <p>Občina Laško</p>	<p>število skupnih projektov</p> <p>število prireditev, ki se prekrivajo</p> <p>število obiskovalcev</p>
razvoj občinstva	<p>spodbujanje kulturno umetniških in izobraževalnih programov</p> <p>povezovanje kulturnih institucij in vzgojno izobraževalnih ustanov</p> <p>oblikovanje atraktivnih kulturnih vsebin</p>	<p>STIK Laško</p> <p>JSKD – OI Laško</p> <p>Knjižnica Laško</p> <p>Zveza Možnar</p> <p>Zavod Odon</p> <p>kulturna društva</p> <p>vzg. izobraževalni zavodi v občini</p>	<p>število izvedenih projektov in programov</p> <p>število obiskovalcev iz vzgojno izobraževalnih ustanov</p> <p>ocena zadovoljstva uporabnikov</p>
razvijanje prepoznavnosti Občine Laško skozi kulturno dejavnost	<p>ustvarjanje in podpora kulturnim programom in projektom, ki bi lahko bili tradicionalni, prepoznavni</p> <p>promocija Laškega kot kulturno turistične destinacije</p>	<p>STIK Laško</p> <p>JSKD – OI Laško</p> <p>Knjižnica Laško</p> <p>Zveza Možnar</p> <p>Zavod Odon</p> <p>kulturna društva</p> <p>vzg. izobraževalni zavodi v občini</p>	<p>število obiskovalcev</p> <p>število prireditev, ki se ponavljajo vsako leto</p>

4.3 Financiranje kulturnih dejavnosti

Pogoje za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin, ki jih na trgu ni v zadostnem obsegu ali kakovosti, oziroma, ki naj bodo dostopne najširšemu krogu uporabnikov, zagotavlja Občina Laško preko javnih zavodov in s podporo javnim kulturnim programom in posameznimi kulturnimi projekti. Občina Laško zagotavlja pogoje za delovanje kulturnim subjektom v občini.

Dejavnost na področju ljubiteljske kulture

Sredstva se zagotavljajo za:

- delovanje ljubiteljskih kulturnih društev, skupin, Zavoda Odon in Zveze Možnar
- sofinanciranje programov območne izpostave JSKD OI Laško,
- sofinanciranje drugih kulturnih projektov in programov v Občini Laško.

Financiranje društev na področju ljubiteljske kulture in drugih izvajalcev kulturnih programov in projektov poteka v skladu s Pravilnikom o sofinanciranju programov na področju kulture v občini Laško. Delitev sredstev na podlagi vsakoletnega javnega razpisa zagotavlja enakopravnost uporabnikov sredstev in transparentnost njihove razdelitve.

Najpomembnejši vir financiranja vseh kulturnih dejavnosti je občinski proračun. Poleg navedenega si kulturna društva zagotavljajo del prihodkov s članarino, sponzorskimi sredstvi in iz drugih virov. Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture predvideva še druge vire financiranja: vključitev privatnega kapitala, sodelovanje na Evropskih razpisih, prav tako pa tudi večje sodelovanje na razpisih Ministrstva za kulturo.

Knjižnica Laško

Knjižnici se sredstva zagotavljajo za:

- sredstva za plače in prispevke delodajalca ter ostale izdatke vsem zaposlenim,
- nakup knjižničnega gradiva,
- materialne stroške.

Delovanje Knjižnice Laško je financirano iz občinskega proračuna. Sredstva se zagotavljajo za plače, prevoz, prehrano, regres in ostalo za vse zaposlene, vključno s prispevki delodajalcev. Materialni stroški knjižnice vključujejo programske stroške (stroški obdelave gradiva, stroški čiščenja, pisarniški material, stroški telefona, faksa in internetne povezave, izobraževanje zaposlenih, vzdrževanje računalniške opreme in programov, stroški plačilnega prometa...) ter neprogramske materialne stroške (komunalne storitve, ogrevanje, električna, zavarovanje, varovanje...). Občina zagotavlja vsako leto še sredstva iz občinskega proračuna za nabavo knjižničnega gradiva.

STIK Laško

JZ Stik Laško se sredstva zagotavljajo za:

- plače in prispevke delodajalca ter ostale izdatke zaposlenim v dogovorjenem deležu,
- prireditveno dejavnost,
- materialne stroške,
- investicijsko vzdrževanje in investicije.

Iz občinskega proračuna zagotavljamo v celoti plačo zaposlenim v Muzeju Laško, Kulturnem centru, dvorani Tri lilije, Otročjemu centru Kino Laško ter $\frac{3}{4}$ zaposlenim na TIC-u Laško. Občina zagotavlja tudi sredstva namenjena za pokrivanje stroškov opravljanja finančno računovodske službe (stroški plače 0,5 računovodske delavke) in stroškov računalniškega programa.

V Kulturnem centru je organiziran gledališki abonma, glasbeni abonma, narodno-zabavni abonma in ABC abonmajček. Abonmajski program in ostali program, ki se odvija v Kulturnem centru (razen proslav) ni financiran s strani občinskega proračuna. STIK je tudi organizator Festivala Pivo in cvetje Laško. STIK nudi pomoč pri organizaciji vseh občinskih proslav ter večjih prireditev na prostem. Muzej Laško je organizator stalnih muzejskih postavitev in občasnih razstav povezanih z zgodovino Laškega, obletnicami in predstavitevami posameznih področij družbenega delovanja. Na podlagi najnujnejših potreb se iz občinskega proračuna zagotavljajo sredstva za investicijsko vzdrževanje in investicije v Kulturnem centru in Muzeju Laško. Manjša vzdrževalna dela se izvedejo v organizaciji STIK-a, realizacijo večjih investicij pa prevzame Občina (obnova Kulturnega doma Laško).

Ob predvidenih virih iz občinskega proračuna si STIK pridobiva dohodke tudi iz lastnih virov – vstopnine, sponzorska sredstva, donacije idr.

Kulturni spomeniki

Kartuzija Jurklošter, cerkev sv. Krištofa z najstarejšimi orglami na Slovenskem, staro trško jedro (Aškerčev trg, Orožnov trg, Valvasorjev trg in ulične povezave med njimi), so nujno potrebni celovitih rešitev, trajnostnega upravljanja in permanentnega sodelovanja s stroko. Še posebno je pomembna celovita prenova Kartuzije Jurklošter, ki se je že začela, in vzpostavljanje spremljevalnih kulturnih in turističnih aktivnosti.

Sofinanciranje obnove ostalih sakralnih in drugih spomenikov bodo potekale na osnovi predloženih programov.

Javna infrastruktura na področju kulture

Občina Laško je v preteklih letih obnovila večino kulturnih domov v občini. V programu je še zunanja ureditev kulturnega doma v Marija Gradcu, končuje pa se obnova kulturnega doma v Laškem. Občina bo prav tako proučila možnost širitve Knjižnice Laško (prizidek ali selitev knjižnice na novo lokacijo).

5 LETNO NAČRTOVANJE IN POROČANJE

Izvajalci javne službe na področju kulture so v skladu z veljavno zakonodajo, na podlagi odlokov o ustanovitvi in pogodb o financiranju, dolžni občini predložiti letne delovne načrte in poročila o njihovem uresničevanju ter namenski rabi pridobljenih sredstev, ki so si jih pridobili.

Občinska kulturna politika mora biti oblikovana na podlagi načrtovanih in že uresničenih programih in projektih izvajalcev na področju kulture.

Lokalni program kulture je strategija razvoja kulturne dejavnosti v Občini Laško. Opredeljuje cilje po posameznih področjih kulturne dejavnosti, ukrepe za doseganje zastavljenih ciljev in kazalce za merjenje uspešnosti na tej poti. Občinska strokovna služba bo spremljala uresničevanje v strategiji razvoja kulturne dejavnosti zastavljenih ciljev. Po zaključku posameznega proračunskega leta bo sklicala sestanek glavnih akterjev kulture v občini. Na sestanku bodo na podlagi opredeljenih statističnih kazalcev opravili vrednotenje doseganja ciljev. Na podlagi doseženih rezultatov bodo pripravili ustrezne ukrepe in vzpodbude za naslednje leto.

Številka: 610-01/2022

Datum: 17. 03. 2022

Župan Občine Laško
Franc Zdolšek